# KONSOLIDATSIYALASHGAN MOLIYAVIY HISOBOT: UNI TUZISHNING NAZARIY ASOSLARI, USULLARI VA AMALIY AHAMIYATI

**Toshtemirova Farangiz Dilshod qizi**
Samarqand Iqtisodiyot va Servis instituti
Bank-moliya xizmatlari fakulteti talabasi
farangiztoshtemirova32@gmail.com
**Sultanova Shaxzoda Begimqulovna**
Samarqand Iqtisodiyot va Servis instituti
Bank-moliya xizmatlari fakulteti talabasi
shaxzodas726@gmail.com
**Qo'ziyeva Maftuna Otabek qizi**
Buxgalteriya hisobi kafedrasi asistenti
maftunaotabekovna46@gmail.com
https://doi.org/10.5281/zenodo.24337015

**Annotatsiya**

Ushbu maqolada konsolidatsiyalashgan moliyaviy hisobotning iqtisodiy mazmuni, uni tuzishning nazariy va amaliy asoslari hamda korxonalar faoliyatini baholashdagi ahamiyati yoritilgan. Xususan, bosh korxona va uning sho'ba korxonalari faoliyatini yagona iqtisodiy birlik sifatida aks ettirish tamoyillari, nazorat tushunchasi, konsolidatsiya jarayonining asosiy bosqichlari va guruh ichidagi operatsiyalarni chiqarib tashlash tartibi ko'rib chiqilgan. Shuningdek, Xalqaro moliyaviy hisobot standartlarining, xususan, IFRS 10 talablarining mazkur jarayondagi o'rni tahlil qilingan. Maqolada konsolidatsiyalashgan hisobotning investorlar, kreditorlar, rahbariyat va boshqa manfaatdor tomonlar uchun ishonchli iqtisodiy axborot manbai sifatidagi ahamiyatiga alohida e'tibor qaratilgan.

**Kalit so'zlar:** konsolidatsiyalashgan moliyaviy hisobot, bosh korxona, sho'ba korxona, moliyaviy hisobot, xalqaro moliyaviy hisobot standartlari, IFRS 10, nazorat, gudvill, nazorat qilinmaydigan ulush, aktivlar, majburiyatlar.

**Аннотация**

В данной статье рассматриваются экономическая сущность консолидированной финансовой отчетности, теоретические и практические основы её составления, а также её значение для оценки деятельности предприятий. Особое внимание уделяется принципам отражения деятельности материнской компании и её дочерних предприятий как единой экономической единицы, понятию контроля, основным этапам консолидации и порядку исключения внутригрупповых операций. Также анализируется роль Международных стандартов финансовой отчетности, в частности IFRS 10, в процессе подготовки консолидированной отчетности. Рассматривается значение консолидированной финансовой отчетности как достоверного источника экономической информации для инвесторов, кредиторов, руководства и других заинтересованных сторон.

**Ключевые слова:** консолидированная финансовая отчетность, материнская компания, дочернее предприятие, финансовая отчетность, международные стандарты финансовой отчетности, IFRS 10, контроль, гудвилл, неконтролирующая доля участия, активы, обязательства.

**Abstract**

This article examines the economic essence of consolidated financial statements, the theoretical and practical principles of their preparation, and their importance in evaluating business performance. Particular attention is paid to presenting the activities of a parent company and its subsidiaries as a single economic entity, the concept of control, the main stages of consolidation, and the elimination of intra-group transactions. The role of International Financial Reporting Standards, particularly IFRS 10, in the preparation of consolidated financial statements is also analyzed. Furthermore, the article highlights the importance of consolidated financial statements as a reliable source of economic information for investors, creditors, management, and other interested parties.

**Keywords:** consolidated financial statements, parent company, subsidiary, financial reporting, International Financial Reporting Standards, IFRS 10, control, goodwill, non-controlling interest, assets, liabilities.

Bugungi kunda iqtisodiyotning rivojlanishi, korxonalar o‘rtasidagi iqtisodiy aloqalarning kengayishi va yirik biznes tuzilmalarining shakllanishi moliyaviy axborotga bo‘lgan talabni yanada oshirmoqda. Ko‘plab yirik korxonalar o‘z faoliyatini faqat bitta tashkilot doirasida emas, balki bir nechta sho‘ba va boshqa nazorat qilinadigan korxonalar orqali amalga oshirmoqda. Bunday sharoitda har bir korxonaning alohida moliyaviy hisobotini o‘rganish butun guruhning haqiqiy moliyaviy holati haqida to‘liq tasavvur bermasligi mumkin.

Masalan, bir kompaniya ishlab chiqarish bilan shug‘ullansa, uning sho‘ba korxonasi mahsulotlarni sotish, yana bir korxonasi esa transport xizmatlarini ko‘rsatish bilan band bo‘lishi mumkin. Ushbu tashkilotlar alohida yuridik shaxslar hisoblangan bo‘lsa-da, iqtisodiy jihatdan yagona boshqaruv va nazorat ostida faoliyat yuritishi mumkin. Shu sababli ularning moliyaviy natijalarini umumlashtirib, yagona iqtisodiy birlik sifatida aks ettirish zarurati yuzaga keladi.

Aynan shu vazifani konsolidatsiyalashgan moliyaviy hisobot bajaradi. U bosh korxona va uning sho‘ba korxonalariga tegishli aktivlar, majburiyatlar, kapital, daromadlar, xarajatlar hamda pul oqimlarini yagona iqtisodiy birlik nuqtayi nazaridan ko‘rsatadi.

Mavzuning dolzarbligi shundaki, moliyaviy hisobotning mazkur shakli korxonalar guruhining real moliyaviy imkoniyatlarini aniqlash, boshqaruv qarorlarini qabul qilish, investitsion jozibadorlikni baholash va moliyaviy xavflarni aniqlashda muhim ahamiyat kasb etadi.

Maqolaning maqsadi konsolidatsiyalashgan moliyaviy hisobotning mazmuni, uni tuzish tartibi, asosiy tamoyillari va amaliy ahamiyatini o‘rganishdan iborat.

Konsolidatsiyalashgan moliyaviy hisobotning iqtisodiy mohiyati va mazmuni Konsolidatsiyalashgan moliyaviy hisobot — bu bosh korxona va uning sho‘ba korxonalarining moliyaviy holati hamda faoliyat natijalarini yagona iqtisodiy birlik sifatida aks ettiruvchi moliyaviy hisobotdir.

Mazkur hisobotning asosiy xususiyati shundaki, unda korxonalar guruhiga kiruvchi tashkilotlarning moliyaviy ko‘rsatkichlari oddiy qo‘shish yo‘li bilan umumlashtirilmaydi. Bunda guruh ichidagi o‘zaro operatsiyalar, investitsiyalar va hisob-kitoblar ham alohida tahlil qilinib, tegishli tuzatishlar kiritiladi.

Konsolidatsiyalashgan moliyaviy hisobotni tushunish uchta asosiy tushunchani farqlash lozim: Bosh korxona — bir yoki bir nechta boshqa korxonalar ustidan nazoratga ega bo‘lgan tashkilot.
Sho‘ba korxona — boshqa korxona tomonidan nazorat qilinadigan tashkilot.

Korxonalar guruhi — bosh korxona va uning nazoratidagi sho‘ba korxonalardan tashkil topgan iqtisodiy birlik.
Bu yerda eng muhim tushuncha nazorat hisoblanadi. Xalqaro moliyaviy hisobot standartlarining IFRS 10 standartiga muvofiq, investor investitsiya kiritilgan korxona ustidan nazoratga ega bo‘lishi uchun uchta shart bir vaqtning o‘zida mavjud bo‘lishi kerak:

Investitsiya kiritilgan korxona ustidan vakolatga ega bo‘lish.Ushbu korxona faoliyatida ishtirok etish natijasida o‘zgaruvchan daromad olish huquqiga yoki imkoniyatiga ega bo‘lish.O‘z vakolatidan foydalanib, olinadigan daromad miqdoriga ta’sir ko‘rsata olish. Demak, nazorat faqat ustav kapitalidagi ulush miqdori bilan belgilanmaydi. Ayrim holatlarda ovoz berish huquqining 50 foizidan kam qismiga ega bo‘lgan investor ham boshqa huquqlar va shartnomaviy kelishuvlar asosida korxona ustidan nazorat o‘rnatishi mumkin. Konsolidatsiyalashgan hisobotning asosiy vazifasi korxonalar guruhining moliyaviy holatini tashqi foydalanuvchilarga haqqoniy va tushunarli tarzda taqdim etishdir. Shu orqali foydalanuvchilar guruhning umumiy aktivlari, qarz majburiyatlari, daromadlari va xarajatlari haqida yaxlit ma’lumotga ega bo‘ladilar.
Konsolidatsiyalashgan moliyaviy hisobotning me’yoriy-huquqiy asoslari
Konsolidatsiyalashgan moliyaviy hisobotni tuzishda xalqaro va milliy me’yoriy hujjatlar muhim o‘rin tutadi. Xalqaro amaliyotda ushbu jarayon, avvalo, Xalqaro moliyaviy hisobot standartlari (IFRS) asosida tartibga solinadi.Ushbu yo‘nalishdagi asosiy standartlardan biri IFRS 10 — «Consolidated Financial Statements» (Konsolidatsiyalashgan moliyaviy hisobot) hisoblanadi. Mazkur standart 2011-yilda chiqarilgan bo‘lib, 2013-yil 1-yanvardan boshlab kuchga kirgan. Standartning asosiy maqsadi korxona boshqa tashkilot ustidan nazoratga ega bo‘lgan holatlarda konsolidatsiyalashgan hisobotni tayyorlash va taqdim etish tamoyillarini belgilashdan iborat. Bundan tashqari, konsolidatsiya jarayonida quyidagi xalqaro standartlar ham muhim ahamiyatga ega:
- IFRS 3 — Business Combinations. Korxonalar birlashuvi, sotib olish sanasidagi aktiv va majburiyatlarni baholash, shuningdek, gudvillni aniqlash tartibini belgilaydi.
- IFRS 12 — Disclosure of Interests in Other Entities. Boshqa korxonalardagi ulushlar, nazorat va ular bilan bog‘liq xavflar haqida ma’lumotlarni ochib berishni talab qiladi.
- IAS 27 — Separate Financial Statements. Bosh korxonaning alohida moliyaviy hisobotida sho‘ba korxonalar, assotsiatsiyalashgan korxonalar va qo‘shma korxonalarga kiritilgan investitsiyalarni hisobga olish masalalarini tartibga soladi.
- IAS 28 — Investments in Associates and Joint Ventures. Assotsiatsiyalashgan va qo‘shma korxonalardagi investitsiyalarni hisobga olish, jumladan, ulushli qatnashish usulini qo‘llash masalalarini belgilaydi.
- IFRS 11 — Joint Arrangements. Birgalikdagi faoliyat va qo‘shma korxonalarni hisobga olish tamoyillarini belgilaydi.

O‘zbekiston Respublikasida ham moliyaviy hisobotni tashkil etish qonunchilik bilan tartibga solinadi. Jumladan, «Buxgalteriya hisobi to‘g‘risida»gi Qonunning 23-moddasida asosiy xo‘jalik jamiyati o‘zining sho‘ba xo‘jalik jamiyatlari va nazoratidagi tashkilotlar bilan bog‘liq konsolidatsiyalashgan moliyaviy hisobotni tuzishi nazarda tutilgan. Shuningdek, mamlakatimizda xalqaro moliyaviy hisobot standartlarini joriy etish, korxonalar hisobotining xalqaro talablarga mosligini ta’minlash va moliyaviy axborotning shaffofligini oshirish bo‘yicha islohotlar olib borilmoqda. Konsolidatsiyalashgan moliyaviy hisobotni tuzish bosqichlari Konsolidatsiyalashgan moliyaviy hisobotni tayyorlash bir necha ketma-ket bosqichlardan iborat. Har bir bosqichda ma’lumotlarning to‘g‘riligi va o‘zaro muvofiqligini ta’minlash talab etiladi.

Birinchi bosqich — korxonalar guruhining tarkibini aniqlash.Dastlab bosh korxona tomonidan qaysi tashkilotlar nazorat qilinishi aniqlanadi. Bunda faqat korxonadagi ulush miqdori emas, balki ovoz berish huquqi, boshqaruv qarorlariga ta’sir qilish imkoniyati va shartnomaviy munosabatlar ham hisobga olinadi.

Ikkinchi bosqich — moliyaviy hisobotlarni bir xil davrga keltirish.Bosh korxona va sho‘ba korxonalarning hisobotlari, odatda, bir xil hisobot sanasiga tayyorlangan bo‘lishi kerak. Agar hisobot sanalari farq qilsa, IFRS 10 talablariga muvofiq zarur tuzatishlar amalga oshiriladi.

Uchinchi bosqich — hisob siyosatini muvofiqlashtirish. Guruh tarkibidagi korxonalar bir xil iqtisodiy operatsiyalar uchun bir xil hisob siyosatini qo‘llashi lozim. Masalan, asosiy vositalarga amortizatsiya hisoblash yoki tovar-moddiy zaxiralarni baholashda turli usullardan foydalanish hisobot ko‘rsatkichlarining taqqoslanishiga salbiy ta’sir qilishi mumkin.

To‘rtinchi bosqich — moliyaviy ko‘rsatkichlarni birlashtirish. Bosh korxona va sho‘ba korxonalarning aktivlari, majburiyatlari, kapitali, daromadlari, xarajatlari va pul oqimlari tegishli moddalar bo‘yicha birlashtiriladi.

Beshinchi bosqich — guruh ichidagi operatsiyalarni chiqarib tashlash. Bu konsolidatsiya jarayonining eng muhim bosqichlaridan biridir. Guruh tarkibidagi korxonalar o‘rtasida yuzaga kelgan qarzdorlik, kreditorlik, daromad va xarajatlar guruhning tashqi iqtisodiy faoliyatini ifodalamaydi. Shu sababli ular konsolidatsiyalashgan hisobotda chiqarib tashlanadi.

Oltinchi bosqich — gudvill va nazorat qilinmaydigan ulushni hisobga olish. Sho‘ba korxona sotib olinganda uning sof aktivlari qiymati bilan sotib olish qiymati o‘rtasidagi farq tegishli standartlar asosida aniqlanadi. Shuningdek, bosh korxonaga tegishli bo‘lmagan kapital ulushi ham alohida ko‘rsatiladi.

Yettinchi bosqich — yakuniy hisobotni tayyorlash. Barcha tuzatishlar va hisob-kitoblardan so‘ng konsolidatsiyalashgan moliyaviy hisobot shakllantiriladi. Uning tarkibiga moliyaviy holat to‘g‘risidagi hisobot, foyda yoki zarar va boshqa umumlashgan daromad to‘g‘risidagi hisobot, kapitaldagi o‘zgarishlar to‘g‘risidagi hisobot, pul oqimlari to‘g‘risidagi hisobot hamda izohlar kiradi.

Konsolidatsiya jarayonida guruh ichidagi operatsiyalarni chiqarib tashlash Konsolidatsiyalashgan moliyaviy hisobotni tuzishda eng ko‘p e’tibor talab qiladigan masalalardan biri guruh tarkibidagi korxonalar o‘rtasida amalga oshirilgan operatsiyalarni chiqarib tashlashdir. Buning sababi shundaki, bosh korxona va sho‘ba korxona o‘rtasidagi operatsiya alohida korxonalar hisobotida daromad yoki xarajat sifatida aks etishi mumkin. Lekin butun guruh nuqtayi nazaridan bunday operatsiya tashqi tomon bilan amalga oshirilgan bitim hisoblanmaydi.

Masalan, bosh korxona o‘z sho‘ba korxonasiga 100 million so‘mlik mahsulot sotdi. Bosh korxona alohida hisobotida 100 million so‘m daromadni, sho‘ba korxona esa tegishli xaridni aks ettiradi. Biroq konsolidatsiyalashgan hisobotda ushbu ichki sotuv va xarid summalari chiqarib tashlanadi. Agar sho‘ba korxona mahsulotni hisobot davri oxirigacha tashqi xaridorga sotmagan bo‘lsa, mahsulot tarkibidagi guruh ichida yuzaga kelgan realizatsiya qilinmagan foyda ham tegishli tartibda tuzatiladi.

Konsolidatsiya vaqtida quyidagi operatsiyalar chiqarib tashlanadi:

- bosh va sho‘ba korxonalar o‘rtasidagi debitorlik va kreditorlik qarzlari;
- guruh ichidagi mahsulot va xizmatlar savdosi;
- guruh korxonalari o‘rtasidagi foiz daromadlari va xarajatlari;
- ichki kreditlar va qarzlar;
- guruh ichida to‘langan dividendlar;
- aktivlar sotilishi natijasida yuzaga kelgan realizatsiya qilinmagan ichki foyda.

Mazkur tuzatishlar amalga oshirilmasa, guruhning umumiy daromadlari va aktivlari sun’iy ravishda oshib ko‘rsatilishi mumkin. Shu sababli ichki operatsiyalarni to‘g‘ri aniqlash moliyaviy hisobotning ishonchliligini ta’minlashda muhim ahamiyatga ega.

Gudvill va nazorat qilinmaydigan ulushni hisobga olish

Konsolidatsiyalashgan moliyaviy hisobotning muhim jihatlaridan yana biri gudvill va nazorat qilinmaydigan ulushni hisobga olishdir.

Gudvill (goodwill) — korxonani sotib olish jarayonida sotib olish qiymatining sotib olingan sof identifikatsiyalanadigan aktivlar va majburiyatlarning tegishli sof qiymatidan ortiq qismi bo‘lib, IFRS 3 talablariga muvofiq aniqlanadi.

Gudvill korxonaning bozordagi obro‘si, mijozlar bazasi, ishbilarmonlik aloqalari, kelajakdagi iqtisodiy manfaatlar va boshqa omillar bilan bog‘liq bo‘lishi mumkin. Biroq uni shunchaki korxonaning obro‘siga qarab hisoblab bo‘lmaydi. Gudvill korxonalar birlashuvi jarayonida belgilangan hisob-kitoblar asosida aniqlanadi.

Masalan, bosh korxona sho‘ba korxonani 1 milliard so‘mga sotib oldi. Sotib olish sanasida sho‘ba korxonaning sof identifikatsiyalanadigan aktivlari adolatli qiymati 800 million so‘mni tashkil etdi. Agar nazorat qilinmaydigan ulush va avvaldan mavjud ulush bo‘lmasa, gudvill quyidagicha aniqlanadi:

Gudvill = Sotib olish qiymati − Sof identifikatsiyalanadigan aktivlar qiymati

Gudvill = 1 000 000 000 − 800 000 000

Gudvill = 200 000 000 so‘m.

Ushbu misolda gudvill 200 million so‘mni tashkil etadi. Amaliyotda esa uning hisob-kitobi nazorat qilinmaydigan ulush, avvaldan mavjud ulush va boshqa tegishli omillarni ham hisobga olishi mumkin.

Nazorat qilinmaydigan ulush — sho‘ba korxonaning kapitalidagi bosh korxonaga bevosita yoki bilvosita tegishli bo‘lmagan qismidir. Masalan, bosh korxona sho‘ba korxonaning 80 foiz aksiyasiga egalik qilsa, qolgan 20 foizlik ulush boshqa investorlar hissasiga to‘g‘ri keladi.

Konsolidatsiyalashgan hisobotda nazorat qilinmaydigan ulush kapital tarkibida alohida ko‘rsatiladi. Shuningdek, sho‘ba korxonaning foydasi yoki zarari ham bosh korxona egalari va nazorat qilinmaydigan ulush o‘rtasida tegishli tartibda taqsimlanadi.

Konsolidatsiyalashgan moliyaviy hisobot nafaqat buxgalteriya hisobi uchun, balki korxonani boshqarish va uning kelajakdagi faoliyatini rejalashtirish uchun ham muhim vosita hisoblanadi.

Birinchidan, u korxonalar guruhining haqiqiy moliyaviy holatini ko‘rsatadi. Alohida korxonalar hisobotida yaxshi moliyaviy natijalar kuzatilishi mumkin, lekin butun guruh miqyosida qarz majburiyatlari yuqori yoki pul oqimlari yetarli bo‘lmasligi ehtimoli mavjud. Konsolidatsiyalashgan hisobot bunday holatlarni aniqlashga yordam beradi.

Ikkinchidan, ushbu hisobot investorlar uchun muhim axborot manbai hisoblanadi. Investorlar korxonalar guruhiga mablag‘ kiritishdan oldin uning umumiy aktivlari, qarzlari, daromadliligi va moliyaviy barqarorligini baholaydilar.

Uchinchidan, kreditorlar va banklar qarz berish yoki moliyalashtirish to‘g‘risida qaror qabul qilishda konsolidatsiyalashgan ma’lumotlardan foydalanadilar. Chunki qarz oluvchi korxonaning moliyaviy holatini faqat bitta tashkilot doirasida baholash ayrim xavflarni e’tibordan chetda qoldirishi mumkin.

Shu bilan birga, konsolidatsiyalashgan moliyaviy hisobotni tayyorlash jarayonida bir qator muammolar ham uchraydi:

- guruh tarkibidagi korxonalarda hisob siyosatining turlicha bo‘lishi;
- moliyaviy ma’lumotlarni o‘z vaqtida yig‘ish va tekshirishdagi qiyinchiliklar;
- turli valyutalarda yuritiladigan hisobotlarni yagona valyutaga o‘tkazish;
- guruh ichidagi operatsiyalarni to‘liq aniqlash va chiqarib tashlash;
- malakali buxgalter va moliyaviy mutaxassislar yetishmasligi;
- zamonaviy axborot tizimlari va avtomatlashtirilgan hisob dasturlarining yetarli darajada joriy

etilmaganligi. Ushbu muammolarni kamaytirish uchun korxonalar guruhida yagona hisob siyosatini shakllantirish, zamonaviy dasturiy ta’minotlardan foydalanish, ichki nazorat tizimini kuchaytirish va mutaxassislarning xalqaro standartlar bo‘yicha bilimlarini oshirish zarur.

Ayniqsa, O‘zbekistonda faoliyat yuritayotgan yirik aksiyadorlik jamiyatlari, banklar, sug‘urta tashkilotlari va boshqa iqtisodiy guruhlar uchun xalqaro moliyaviy hisobot standartlari asosida ishlash muhim ahamiyatga ega. Chunki xalqaro talablar asosida tuzilgan hisobotlar xorijiy investorlar va moliya institutlari bilan iqtisodiy aloqalarni rivojlantirishga yordam beradi.

**Xulosa**

Konsolidatsiyalashgan moliyaviy hisobot zamonaviy korporativ boshqaruv va moliyaviy hisob tizimining muhim tarkibiy qismi hisoblanadi. U bosh korxona va uning sho‘ba korxonalari faoliyatini alohida tashkilotlar sifatida emas, balki yagona iqtisodiy birlik sifatida baholash imkonini beradi. Shu jihatdan mazkur hisobot korxonalar guruhining moliyaviy holati, faoliyat natijalari va pul oqimlari haqida to‘liqroq tasavvur hosil qilishga xizmat qiladi.

Maqolada ko‘rib chiqilgan masalalar shuni ko‘rsatadiki, konsolidatsiyalashgan hisobotni tayyorlash oddiy matematik qo‘shish jarayoni emas. Unda korxonalar o‘rtasidagi nazorat munosabatlarini aniqlash, hisob siyosatini muvofiqlashtirish, guruh ichidagi operatsiyalarni chiqarib tashlash, gudvill va nazorat qilinmaydigan ulushni hisobga olish kabi murakkab hisob jarayonlari mavjud.

IFRS 10 standarti konsolidatsiyalashgan hisobotni tayyorlashda nazorat tamoyilini asosiy mezon sifatida belgilaydi. Bu esa korxonaning boshqa tashkilot ustidan haqiqiy iqtisodiy vakolati va daromadlarga ta’sir ko‘rsatish imkoniyatini baholashga yordam beradi.

Tadqiqot natijalaridan kelib chiqib, quyidagi takliflarni ilgari surish mumkin:

1. Korxonalar guruhida yagona hisob siyosatini shakllantirish va barcha sho‘ba korxonalar tomonidan uning izchil qo‘llanilishini ta’minlash.
2. Konsolidatsiyalashgan hisobotni tayyorlash jarayonida zamonaviy axborot texnologiyalari va avtomatlashtirilgan hisob tizimlaridan keng foydalanish.
3. Buxgalteriya hisobi va audit mutaxassislarining IFRS bo‘yicha kasbiy bilimlarini muntazam oshirib borish.
4. Guruh ichidagi operatsiyalarni nazorat qilish va ularni o‘z vaqtida aniqlash mexanizmlarini takomillashtirish.
5. Moliyaviy hisobotlarda axborotning shaffofligi, taqqoslanuvchanligi va ishonchliligini oshirish.

Umuman olganda, konsolidatsiyalashgan moliyaviy hisobotning to‘g‘ri tashkil etilishi korxonalar guruhining moliyaviy imkoniyatlarini xolis baholash, investorlar ishonchini mustahkamlash va boshqaruv samaradorligini oshirishga xizmat qiladi. O‘zbekistonda xalqaro moliyaviy hisobot standartlarini amaliyotga keng joriy etish jarayonida ushbu hisobotning ahamiyati yanada ortib boradi.

**Foydalanilgan adabiyotlar:**

1. IFRS Foundation. IFRS 10 — Consolidated Financial Statements. International Financial Reporting Standards.
2. IFRS Foundation. IFRS 3 — Business Combinations. International Financial Reporting Standards.
3. IFRS Foundation. IFRS 12 — Disclosure of Interests in Other Entities. International Financial Reporting Standards.
4. IFRS Foundation. IAS 27 — Separate Financial Statements. International Accounting Standards.
5. IFRS Foundation. IAS 28 — Investments in Associates and Joint Ventures. International Accounting Standards.
6. O‘zbekiston Respublikasining 2016-yil 13-apreldagi O‘RQ-404-son «Buxgalteriya hisobi to‘g‘risida»gi Qonuni.
7. O‘zbekiston Respublikasi Iqtisodiyot va moliya vazirligi. Moliyaviy hisobot shakllari, ularning tarkibi va mazmuni hamda taqdim etish muddatlariga oid me’yoriy hujjatlar.
8. IFRS Foundation rasmiy sayti: https://www.ifrs.org/issued-standards/